

Wanneer is een probleem een crisis?



Kim van Wijck

Volgens de Dikke Van Dale is een crisis 'een gevaarlijk probleem'. Uri Rosenthal, grondlegger van onderzoek naar crisis en crisisbeheersing, beschrijft in *de Volkskrant* een crisis als 'een gebeurtenis die diep ingrijpt in het functioneren [...] en waarbij in onzekerheid en onder tijdsdruk diepingrijpende beslissingen genomen moeten worden'. Is dat wat het is? Waarom zijn zoveel problemen crisis gaan heten? De *Volkskrant* besteedde er in december 2022 een heel artikel aan: klimaatcrisis, COVID-19-crisis, woningcrisis, migratiecrisis... Neemt het aantal crises toe? Of zijn we de term te lichtvoetig gaan gebruiken vanuit de hoop coördinatie bij complexe maatschappelijke vraagstukken af te dwingen en hulptroepen in te laten vliegen? En heeft het inschakelen van hulptroepen altijd een gunstig effect of doen zij soms meer kwaad dan goed?

Michel Dückers, bijzonder hoogleraar Crises, Veiligheid en Gezondheid en onderzoeksleider Gronings Perspectief, is een van de hoofdrolspelers in onderzoek naar crises en het vormen van richtlijnen om na een crisis zo goed mogelijk te kunnen handelen. In de podcast bij dit thema hebben we met hem een indringend gesprek over de korte- en langetermijneffecten van een crisis, en hoe we daar als huisartsen op in kunnen springen. Dückers noemt de hulptroepen een potentieel schadelijker element dan de initiële crisis.

Het gaat dan vooral over de procedurele last van de hulptroepen. Moeten we dan wel altijd hulptroepen inschakelen? Conform het principe 'Do no further harm' kunnen we wellicht in sommige casus focussen op erkenning van de klachten en verder op onze handen zitten en daarmee al genoeg 'doen'. Hoe doen we dat dan? Feia Hemke beschrijft in haar artikel de rol van huisartsen bij het signaleren, definiëren en uitleggen van de uitwerking van chronische stress op het lichaam. Chronische stress ontketent regelmatig een scala aan lichamelijke klachten die heel lang kunnen blijven voortbestaan en het functioneren ernstig kunnen beperken, zeker als we er geen goede uitleg aan geven. Hemke geeft handvatten hoe u dit kunt aanpakken en noemt een groot aantal mogelijke stressoren. Zie een crisis dus niet alleen als probleem, maar ook als een moment waarop u als huisarts veel voor uw patiënt en diens naasten kan betekenen, al was het alleen maar door een luisterend oor te bieden en uitleg te geven.

Houd bij al die problemen en crises ook uw eigen stresslevel in de gaten en zoek hulp wanneer dat nodig is. Dat voorkomt een persoonlijke crisis of in elk geval een probleem erbij!

Gastredactie 'Crisis?'



Jip de Jong



Marleen Kraaij-Dirkzwager



Annemarije Kruis



Masja Loogman



Jean Muris